

# VU Research Portal

## Zo doen wij dat nu eenmaal

van Koeven, B.H.

2011

### **document version**

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

### **citation for published version (APA)**

van Koeven, B. H. (2011). *Zo doen wij dat nu eenmaal: Literaturopvattingen op open protestants-christelijke basisscholen.*

### **General rights**

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

### **Take down policy**

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

### **E-mail address:**

[vuresearchportal.ub@vu.nl](mailto:vuresearchportal.ub@vu.nl)

## Inhoud

Voorwoord	9
1 Aanleiding	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Aanleidingen	13
1.2.1 Eerste aanleiding: de basisschoolpraktijk	13
1.2.2 Tweede aanleiding: de Kinderboekenweek van 2005	17
1.2.3 Derde aanleiding: onderzoek met studenten	26
1.3 Van aanleiding naar onderzoek	30
1.3.1 Drie ijkpunten	30
1.3.2 Doel, relevantie, onderzoeksmethode, onderzoeksvragen en opbouw	33
2 Identiteit en pedagogische kwaliteit in het open protestants-christelijk basisonderwijs	39
2.1 Inleiding	39
2.2 Identiteitsopvattingen	42
2.2.1 Institutionele levensbeschouwelijke identiteit	42
2.2.2 Schoolkeuze en leerlingdiversiteit	43
2.2.3 Het schoolteam	45
2.3 Pedagogische opvattingen	49
2.3.1 Onderwijs met pedagogische kwaliteit	49
2.3.2 Geestelijke stromingen en burgerschapsvorming	51
2.4 Pedagogische kwaliteit en leesonderwijs	53
2.4.1 Leren lezen	53
2.4.2 De leerkracht als voorbeeld	56
2.4.3 Boekencollectie	57
2.5 Samenvatting	58
3 Protestantse leestrategie	61
3.1 Inleiding	61
3.2 Protestantse leestrategie tijdens de verzuiling	62
3.2.1 Tendensen	62
3.2.2 Opvattingen	65
3.3 Kinderliteratuur en protestantisme na de ontzuiling tot de jaren negentig	68
3.3.1 Tendensen	68
3.3.2 Opvattingen	71
3.4 Kinderliteratuur en christelijke levensbeschouwing na 1990	73
3.4.1 Tendensen	73
3.4.2 Opvattingen	76
3.4.3 Opvattingen over kinderliteratuur na 1990: christelijk georiënteerde opvattingen	78
3.4.4 Opvattingen over kinderliteratuur na 1990: inhoudelijke of literaire waarde	87
3.4.5 Opvattingen over kinderliteratuur na 1990: vorming of zingeving	90
3.5 Censuur?	92
3.6 Samenvatting	92
4 Methode empirisch onderzoek	95
4.1 Inleiding	95
4.2 Verwachtingen en onderzoeksvragen	96
4.3 Keuze van de scholen	97
4.4 Dataverzameling	99
4.4.1 Het casestudieonderzoek	99
4.4.2 Interviews	100
4.4.3 Onderzoek schooldocumenten	108
4.4.4 Onderzoek klassenbibliotheken	108
4.4.5 Schriftelijke vragenlijsten	109
4.4.6 Incidentele bronnen	111
4.5 Verloop van het onderzoek	112
4.6 Analyse van de data	115
5 Een introductie van de casestudies	119
5.1 Inleiding	119

5.2 Selectiecriteria	120
5.2.1 Overeenkomsten en verschillen	120
5.2.2 Identiteit van de scholen in de casestudies	120
5.2.3 Grootte van de scholen	122
5.2.4 Kinderboekenweek van 2005	122
5.2.5 Omgeving	123
5.3 Vormgeving van de identiteit	126
5.3.1 Het begin van de dag	126
5.3.2 Het vertellen van verhalen	127
5.4 Leescultuur	129
5.4.1 Leesonderwijs	129
5.4.2 Boekenaanbod	130
5.4.3 Beleid	130
5.4.4 De rol van de leerkracht	135
5.5 Een eerste beeld van de scholen	137
6 De Sjoerd Kuyperschool	139
6.1 Inleiding	139
6.2 Een eerste karakterisering van de school	141
6.3 Denken over identiteit	144
6.4 Opvattingen over kinderliteratuur en identiteit	147
6.5 Magie	148
6.6 Grof taalgebruik	160
6.7 Kinderboeken waarin het christendom een rol speelt	161
6.8 Identiteit en pedagogische kwaliteit	164
6.9 Ouders op de Sjoerd Kuyperschool	169
6.10 Beeld van de Sjoerd Kuyperschool	172
7 De Jan de Liefd eschool	177
7.1 Inleiding	177
7.2 E en eerste karakterisering van de school	179
7.3 Denken over identiteit	179
7.4 Opvattingen over kinderliteratuur en identiteit	183
7.5 Magie	186
7.6 Grof taalgebruik	193
7.7 Kinderboeken waarin het christendom een rol speelt	197
7.8 Identiteit en pedagogische kwaliteit	199
7.9 Ouders op de Jan de Liefdeschool	202
7.10 Beeld van de Jan de Liefdeschool	206
8 De Piet Prinsschool	211
8.1 Inleiding	211
8.2 Een eerste karakterisering van de school	212
8.3 Denken over identiteit	214
8.4 Opvattingen over kinderliteratuur en identiteit	218
8.5 Magie	219
8.6 Grof taalgebruik	226
8.7 Kinderboeken waarin het christendom een rol speelt	227
8.8 Identiteit en pedagogische kwaliteit	228
8.9 Ouders op de Piet Prinsschool	230
8.10 Beeld van de Piet Prinsschool	233
9 De W.G. van de Hulstschool	237
9.1 Inleiding	237
9.2 Een eerste karakterisering van de school	238
9.3 Denken over identiteit	240
9.4 Opvattingen over kinderliteratuur en identiteit	246
9.5 Magie	247
9.6 Grof taalgebruik	253
9.7 Kinderboeken waarin het christendom een rol speelt	255
9.8 Identiteit en pedagogische kwaliteit	256
9.9 Ouders op de W.G. van de Hulstschool	259
9.10 Beeld van de W.G. van de Hulstschool	265
10 Conclusies en discussie	269
10.1 Inleiding	269

10.2 Een fictieve case	271
10.3 Het beantwoorden van de onderzoeksvragen	273
10.3.1 Deelvraag 1: Leescultuur	273
10.3.2 Deelvraag 2: Identiteitsopvattingen	275
10.3.3 Deelvraag 3: Pedagogische opvattingen	281
10.3.4 Deelvraag 4: Protestantse leestradietie	283
10.4 Centrale onderzoeksvraag	285
10.5 Discussie en verder onderzoek	286
11 Summary	293
Bronnen	303